

МЕДИТЕРАНСКИ ОБРЕДИ СЛИКАРА БОРИСА ДРАГОЈЕВИЋА

Археологија светлости

„У почетку створи Бог небо и земљу

а земља бјеше без обличја и

пуста, и бјеше тама над безданом;

И Дух Божји дизаше се над водом.

И рече Бог: нека буде свјетлост.

И би свјетлост.”

(Постање)

Пише: Дејан Ћорић

Борис Драгојевић припада породици медитеранских сликара, малој скупини браће по мору. Ту су и Марко Мурат, Емануел Видовић, Пеђа Милосављевић, Звонимир Михановић, а од млађих Момчило Мацановић и Саша Монтиљо. Сви они су сликари медитеранских озрачја, сунца југа, са чијих се слика осећа мирис пинија, кипариса, чемпреса и других приморских биљака. Можда је зато у његовом делу све освештано и озарено, дотакнуто духом и чудесно. Као да су у мору свици, а Локрум, Корчула и Госпа од Шкрпјела постају над понорима свијена гнезда.

На Драгојевићевим сликама све је очовечено, па и цивилизацијски крш. Бока Которска центар је света, биљур морски и небески, а њене дубине непрегледне су завичај и географија снова.

Бродови плове небесима, а доле се деца играју нежним шареним облацима. Бокови у марини заборављеног старог брода, ударани и испрани многим таласима, свет су у коме је смештена црква. У складу са античком девизом „Пловити се мора, живети се не мора”, сваки човек је морнар. Сликара је Робинзон, који, попут искушеника, окајава и искупљује грехе. Четкицом разгони зло, а његово дело буди дух из вечне успаваности. Сликара је у дослуху са вечношћу, певуши јој умилне канцоне.

Драгојевић припада истовремено још једној породици сликара. Његове опалне боје, слике које као да су сликане скупоценим лапис лазулијем, прозрачним ултрамарином, пруско плавом, кобалтном са дна мора, призивају нешто од страшне, тешке, сумрачне лепоте о којој су певали Вилијем Блејк, Гете и Рембо, а коју су сликали Џон Мартин и Милован Видак.

Драгојевић болно проживљава своје слике. Његова дела нису, међутим, само медитеранска и визионарска. Сликарским средствима измештене су перспективе, птичија постаје жабља, а призори са дна су небески, у складу са древном алхемијском девизом: „Како горе, тако и доле”. То су на извештан начин свете слике, одговор даровитости на изазове доба постмодерне и посттехнолошке утопије. Сазнао је како сликар може да не буде иконописац а да ствара сакрална дела, да одговори на изазове историје, помири западну и источну традицију, цркву и свакодневицу. Спаситељ је на дну мора јер је Бог свуда. Христос је распет да искупи грехе свих живих бића, да прочисти земљу и небо. Призори распећа симболизују васкрсење и крштавање светлошћу. Ту су прве воде и небеса из почетних стихова Гenezе.

Овај уметник донео је досад ретко нађени спој оштрине и поетичности. Венчао је хиперреализам и интимизам београдске школе, прецизну фигурацију са дискретном маштом. Запловио је морима меланхолије а није потонуо. Ходио је пустим доковима и морским жалима, где се најдубље буди осећај човекове бачености у свет, где бесне ветрови сумњи, а све је на сликама мирно и складно. Ове слике буде упитаност и саосећајност и стижу до самог срца. Острво смрти Арнолда Беклина под опојним сунцем Медитерана постаје острво живота.

У име Драгојевићевог царства, присетимо се Шопенхауерове поруке: „Пред сјајним сликама треба заћутати и чекати да нам се оне прве обрате.” Или мисли Пола Валерија: „Кад пишеш о сликарству, моли да ти се опрости.” <

(Октобар 2005)

Борис Драгојевић рођен је на Цетињу, Црна Гора, 1956. Факултет ликовних уметности завршио је 1983. у Београду, у класи проф. Мирјане Михач, а постдипломске студије 1986. Члан је УЛУС-а. Слободан је уметник од 1984. Имао је досад четрнаест самосталних изложби.